

ROZPORZĄDZENIE MINISTRA GOSPODARKI MORSKIEJ⁽¹⁾

z dnia 23 października 2006 r.

w sprawie warunków technicznych użytkowania oraz szczegółowego zakresu kontroli morskich budowli hydrotechnicznych⁽²⁾

Na podstawie art. 7 ust. 3 pkt 2 i art. 62 ust. 7 ustawy z dnia 7 lipca 1994 r. - Prawo budowlane (Dz. U. z 2006 r. Nr 156, poz. 1118 i Nr 170, poz. 1217) zarządza się, co następuje:

DZIAŁ I

Przepisy ogólne

§ 1. Rozporządzenie określa warunki techniczne użytkowania morskich budowli hydrotechnicznych oraz szczegółowy zakres kontroli tych budowli.

§ 2. Warunki techniczne użytkowania morskich budowli hydrotechnicznych, zwanych dalej „*budowlami morskimi*”, powinny zapewnić:

- 1) utrzymanie należytego stanu technicznego i wymaganego stanu estetycznego budowli morskiej oraz związanych z nią urządzeń, a także bezpieczeństwa ludzi i mienia w okresie jej użytkowania;
- 2) użytkowanie budowli morskich zgodnie z ich przeznaczeniem.

§ 3. Ilekroć w rozporządzeniu jest mowa o:

- 1) elemencie budowli morskiej - rozumie się przez to część budowli morskiej, o określonym kształcie i wymiarach, spełniającą określoną funkcję konstrukcyjną, użytkową i estetyczną;
- 2) brucie - rozumie się przez to pojedynczy, podłużny element zapuszczanej w grunt drewnianej, stalowej lub żelbetowej ścianki szczelnej;
- 3) gabionie - rozumie się przez to konstrukcję z siatki spełniającej ustalone wymogi, wypełnioną kamieniami, stosowaną jako element umocnień powierzchniowych lub jako element konstrukcji;
- 4) budowli morskiej - rozumie się przez to budowlę nawodną lub podwodną, która wraz z instalacjami i urządzeniami technicznymi oraz innym wyposażeniem stanowi całość techniczno-użytkową, usytuowaną:
 - a) na obszarach morskich,
 - b) w rejonie bezpośredniego kontaktu z akwenami morskimi:
 - w pasie technicznym wybrzeża morskiego określonym zgodnie z ustawą z dnia 21 marca 1991 r. o obszarach morskich Rzeczypospolitej Polskiej i administracji morskiej (Dz. U. z 2003 r. Nr 153, poz. 1502, z późn. zm.⁽³⁾),
 - w portach i przystaniach morskich;
- 5) okresie trwania budowli morskiej - rozumie się przez to przewidywaną liczbę lat, w ciągu których dana budowla ma istnieć, przy założonych warunkach użytkowania;
- 6) okresie użytkowania budowli morskiej - rozumie się przez to faktyczną liczbę lat, w ciągu których budowla morska zachowuje założone funkcje użytkowe;
- 7) próbnym obciążeniu budowli morskiej - rozumie się przez to metodę badania nowo wykonanej konstrukcji poprzez jej obciążenie, mającą na celu sprawdzenie, czy spełnia ona warunki określone na podstawie obliczeń statycznych albo czy konstrukcja istniejącej budowli morskiej pozwala na podjęcie decyzji w sprawie dalszego użytkowania oraz na określenie parametrów techniczno-użytkowych danej budowli morskiej;
- 8) punktowym lub lokalnym przegłębieniu dna - rozumie się przez to wystąpienie głębokości dna większej od głębokości dopuszczalnej (H_{dop}) w określonym punkcie, na odcinku albo na całej długości przy budowli morskiej;
- 9) punktowym lub lokalnym spłyceniu dna - rozumie się przez to wystąpienie głębokości dna mniejszej niż głębokość techniczna (H_t) w określonym punkcie, na odcinku albo na całej długości przy budowli morskiej;
- 10) umocnieniu dna - rozumie się przez to konstrukcję, która stanowi integralną część konstrukcji danej budowli morskiej, obejmującą obszar dna przy podwodnej części konstrukcji, zabezpieczony przed powstawaniem przegłębień dna;
- 11) ustawie - należy przez to rozumieć ustawę z dnia 7 lipca 1994 r. - Prawo budowlane;
- 12) wyporności pełnoładunkowej statku - rozumie się przez to masę jednostki pływającej, wyrażoną w tonach, równą co do wartości masie wody wypartej przez część kadłuba tej jednostki, przy

zanurzeniu jednostki do poziomu letniej linii ładunkowej, na którą statek został zaprojektowany.

§ 4. 1. Na potrzeby analiz dotyczących użytkowanych budowli morskich określa się następujące okresy trwania tych budowli, przyjmując występowanie przeciętnych warunków użytkowania:

- 1) budowle ochrony przeciwpowodziowej - 100 lat;
- 2) portowe nabrzeża, mola i obrzeża - 60, maksymalnie 100 lat;
- 3) falochrony portowe i brzegowe - 60, maksymalnie 100 lat;
- 4) pomosty i pirsy - 45, maksymalnie 100 lat;
- 5) dalby stalowe i żelbetowe - 25 lat;
- 6) dalby drewniane - 10 lat;
- 7) stoczniove konstrukcje hydrotechniczne - 25, maksymalnie 60 lat;
- 8) nadwodna część budowli morskich - 30, maksymalnie 60 lat;
- 9) umocnienia brzegów morskich - 20, maksymalnie 100 lat;
- 10) zejścia na plażę - 5 lat;
- 11) tymczasowe budowle morskie - 5 lat.

2. Jako przeciętne warunki użytkowania przyjmuje się warunki pośrednie pomiędzy warunkami intensywnymi, oznaczającymi użytkowanie ciągłe, i warunkami rzadkimi, oznaczającymi użytkowanie sporadyczne lub występujące w okresach krótszych niż jeden tydzień na miesiąc.

3. Okres trwania budowli morskiej przyjmuje się, zakładając zgodność ze spodziewanym okresem użytkowania już istniejącej budowli morskiej danego typu.

4. Dla budowli morskich lub elementów budowli morskich o charakterze konstrukcji drewnianych oraz dla wyposażenia budowli morskich wykonanych z drewna odżywiczonego okres użytkowania wynosi 10 lat, z wyjątkiem elementów odbojowych, dla których okres ten wynosi 5 lat.

5. Dla pali oraz ścianek szczelnych wykonanych z drewna nieodżywiczonego, stale umieszczonych pod wodą okres użytkowania wynosi 10 lat.

6. Dla wyposażenia budowli morskich, określonego w rozporządzeniu Ministra Transportu i Gospodarki Morskiej z dnia 1 czerwca 1998 r. w sprawie warunków technicznych, jakim powinny odpowiadać morskie budowle hydrotechniczne i ich usytuowanie (Dz. U. Nr 101, poz. 645), okresy użytkowania określa świadectwo producenta. Okres użytkowania wyposażenia o nieokreślonym terminie użytkowania wynosi 10 lat.

DZIAŁ II

Warunki użytkowania i utrzymania sprawności technicznej budowli morskich

Rozdział 1

Warunki ogólne

§ 5. Właściciel, zarządca lub użytkownik budowli morskiej obowiązany jest do:

- 1) użytkowania budowli zgodnie z jej przeznaczeniem oraz utrzymania właściwych parametrów techniczno-użytkowych, z uwzględnieniem wymogów dotyczących bezpieczeństwa pożarowego, bezpieczeństwa i higieny pracy oraz wymogów dotyczących ochrony środowiska lądowego i morskiego, na obszarze lokalizacji budowli;
- 2) przeprowadzania bieżącej konserwacji konstrukcji budowli morskiej i jej wyposażenia;
- 3) nadzoru nad wykonywaniem wszelkich zmian konstrukcyjnych, technologicznych i funkcjonalnych danej budowli morskiej.

Rozdział 2

Badania elementów betonowych istniejących budowli morskich przed przystąpieniem do remontu, przebudowy lub naprawy

§ 6. Przed przystąpieniem do remontu, przebudowy lub naprawy budowli morskiej należy wykonać:

- 1) szczegółową kontrolę budowli lub jej elementów;
- 2) inwentaryzację budowli morskiej, pozwalającą na ustalenie koniecznego zakresu remontu, przebudowy lub naprawy;
- 3) badania, o których mowa w § 8.

§ 7. Inwentaryzacja uszkodzeń budowli morskiej podlegającej remontowi lub przebudowie powinna określać:

- 1) rodzaj, położenie i wymiary elementów budowli morskiej podlegających remontowi, przebudowie lub naprawie;
- 2) rodzaj i jakość zastosowanych w budowlu materiałów i wyrobów budowlanych;
- 3) charakterystykę uszkodzeń - rodzaj i zakres uszkodzeń, wymiary uszkodzeń, opis uszkodzeń;
- 4) dokumentację graficzną - fotografie, szkice i rysunki techniczne;
- 5) inne niezbędne dane wymagane przez projektanta albo rzeczoznawcę budowlanego.

§ 8. 1. Zakres badań dotyczący betonowych, żelbetonowych lub wstępnie sprężonych budowli morskich oraz ich elementów podlegających remontowi lub przebudowie określa w ocenie lub opinii technicznej osoba posiadająca uprawnienia, określone w ustawie, w specjalności odpowiadającej zakresowi opinii.

2. W zależności od potrzeb, badania, o których mowa w ust. 1, powinny określać:

- 1) w odniesieniu do betonu:
 - a) występowanie przewilgoceń, narośli organicznych, zafarbowań, wykwitów i odprysków betonu,
 - b) szorstkość powierzchni zewnętrznych,
 - c) wytrzymałość na rozciąganie przyczepne,
 - d) szczelność,
 - e) głębokość karbonatyzacji,
 - f) zawartość chlorków,
 - g) przebieg, lokalizację i rodzaj rys,
 - h) przemieszczenia w rysach,
 - i) stan szczelin dylatacyjnych sekcji budowli;
- 2) w odniesieniu do zbrojenia:
 - a) stan i grubość otuliny betonowej,
 - b) występowanie korozji i powierzchnie pokryte produktami korozji,
 - c) zmniejszenia przekroju stali zbrojeniowej;
- 3) w odniesieniu do kabli sprężających:
 - a) stan i grubość otuliny betonowej,
 - b) stan zacisków kabli,
 - c) stan prętów i kabli sprężających,
 - d) istniejący stopień sprężenia kabli;
- 4) w odniesieniu do całej konstrukcji budowli morskiej:
 - a) odkształcenia,
 - b) wielkość obciążeń, jakim była i jest poddana budowla i jej elementy,
 - c) zachowanie się budowli pod wpływem drgań.

3. W zależności od potrzeb, badania, o których mowa w ust. 1, powinny określać konieczność pobrania próbki materiału z wykwitów betonu lub próbki betonu i stali z uszkodzonych elementów betonowych.

§ 9. Ocena lub opinia techniczna, o której mowa w § 8 ust. 1, powinna zawierać obliczenia statyczne, określające stateczność i bezpieczeństwo całej budowli morskiej oraz poszczególnych jej elementów, przed i po naprawie, lub uzasadnienie odstąpienia od całości bądź określonej części tego wymogu.

Rozdział 3

Konserwacja budowli morskiej

§ 10. Konserwację budowli morskiej, jej wyposażenia, urządzeń i instalacji należy przeprowadzać w sposób zapewniający ciągłą sprawność techniczną budowli.

§ 11. Do zakresu bieżącej konserwacji budowli morskiej należy w szczególności:

- 1) w odniesieniu do elementów budowli morskiej:
 - a) renowacja antykorozyjnych zabezpieczeń powłokowych oraz naprawa elementów instalacji ochrony katodowej ścianki szczelnej lub palościanki,
 - b) dokręcenie śrub lub nakrętek elementów stężających,
 - c) uzupełnienie ubytków narzutów kamiennych oraz bloków betonowych w częściach nadwodnych budowli morskich,
 - d) uzupełnienie filtrów i zasypów,
 - e) wymiana uszkodzonej dyliny,
 - f) powierzchniowe impregnowanie drewnianych elementów konstrukcyjnych,
 - g) poprawianie i regulacja koron skarp,
 - h) uzupełnianie drobnych ubytków w okładzinach skarp,

- i) uszczelnianie i spoinowanie szczelin między płytami lub blokami okładzinowymi,
 - j) usuwanie produktów korozji i złuszczeń oraz renowacja powłok powierzchniowych konstrukcji stalowych i żelbetowych,
 - k) uzupełnienie drobnych ubytków betonu, łącznie z oczyszczeniem zbrojenia, iniekcja rys i szczelin w betonie,
 - l) usuwanie lokalnych zapadłisk nawierzchni dróg oraz placów składowych i manewrowych usytuowanych w linii budowli morskich, jeśli nie są skutkiem nieszczelności budowli; w przeciwnym razie należy w możliwie najkrótszym czasie usunąć przyczynę zapadłisk,
 - m) naprawa ogrodzenia budowli morskich,
 - n) utrzymanie czystości i estetyki korony budowli morskich,
 - o) wymiana uszkodzonych kleszczy ścianek szczelnych lub palościanek,
 - p) lokalne uzupełnianie narzutu kamiennego lub kamienia w gabionach, falochronach i materacach faszynowo-kamiennych umocnienia dna lub skarp,
 - r) likwidowanie lokalnych nieszczelności w zamkach ścianki szczelnej lub palościanki,
 - s) naprawa i konserwacja elementów spełniających funkcje oznakowania nawigacyjnego, tablic informacyjnych i ostrzegawczych;
- 2) w odniesieniu do wyposażenia, urządzeń i instalacji:
- a) wymiana na identyczne nowe lub naprawa uszkodzonych lub zużytych elementów urządzeń odbojowych, w tym opierzenia, drewnianych belek i ram odbojowych oraz elementów z gumy i tworzyw sztucznych,
 - b) prostowanie, zabezpieczanie przed korozją i drobne naprawy balustrad, barierek i poręczy,
 - c) naprawa stopni i podestów schodów,
 - d) oczyszczenie i zabezpieczenie przed korozją kątowników ochronnych oraz naprawa, uzupełnienie lub wymiana poluzowanych odcinków kątowników ochronnych,
 - e) oczyszczenie i udrożnienie systemów odprowadzających wodę opadową, systemów drenażowych oraz instalacji kanalizacyjnych,
 - f) uruchomienie istniejącego systemu ochrony katodowej,
 - g) naprawa, względnie wymiana pokryw studzienek lub przykryw kanałów instalacyjnych albo naprawa wnek i kanałów instalacyjnych,
 - h) naprawa lub wymiana drabinek wyjściowych,
 - i) odnowienie barwnego oznakowania stałych elementów wyposażenia budowli,
 - j) wymiana uszkodzonych urządzeń cumowniczych na identyczne nowe urządzenia,
 - k) czyszczenie opraw źródeł światła oraz ich powierzchni odbijającej;
- 3) w odniesieniu do akwenu przyległego do budowli morskiej, określonego w dokumentacji:
- a) oczyszczenie dna z elementów stałych,
 - b) usunięcie materiałów powodujących spłycaenia powstałe w wyniku eksploatacji,
 - c) usunięcie i utylizacja warstwy gruntu zanieczyszczonego,
 - d) usunięcie powstałych przegłębień dna.

§ 12. Zakończenie konserwacji należy potwierdzić opisem wykonanych prac konserwacyjnych załączanym do dokumentów, o których mowa w § 83 ust. 1 pkt 8.

§ 13. Budowla morska, wykazująca uszkodzenia niestanowiące zagrożenia dla ludzi, jednostek pływających lub stateczności konstrukcji budowli, może być użytkowana do czasu przeprowadzenia remontu, pod warunkiem określenia i wprowadzenia ograniczeń użytkowych.

Rozdział 4

Remont betonowych elementów budowli morskiej

§ 14. Właściciel lub zarządca załącza do książki obiektu budowlanego dokument zawierający wyniki inwentaryzacji elementów remontowanych lub przebudowywanych przed remontem lub przebudową budowli morskiej, określający w szczególności rodzaj, położenie i wymiary elementów budowli podlegających remontowi lub przebudowie, aktualny stan materiałów, z których wykonane są te elementy, oraz rodzaj i zakres uszkodzeń, z dokładnym określeniem wymiarów miejsc tych uszkodzeń.

§ 15. 1. W przypadku stwierdzenia zniszczeń i uszkodzeń betonowych elementów budowli morskiej w toku przeprowadzonej kontroli, stanowiących zagrożenie dla ludzi, jednostek pływających lub stateczności konstrukcji, należy wykonać ekspertyzę techniczną stanu budowli. Wykonanie ekspertyzy należy powierzyć osobie posiadającej uprawnienia budowlane w specjalności odpowiadającej zakresowi ekspertyzy.

2. W ekspertyzie, o której mowa w ust. 1, należy określić:

- 1) przyczyny i zakres uszkodzeń;

- 2) zakres napraw i plan kolejności ich przeprowadzania;
- 3) wpływ istniejących uszkodzeń oraz projektowanych napraw na stateczność, trwałość i bezpieczeństwo użytkowania budowli morskiej, w oparciu o szczegółową inwentaryzację i przeprowadzone badania.

§ 16. Plan kolejności przeprowadzenia naprawy, o którym mowa w § 15 ust. 2 pkt 2, powinien w szczególności zawierać:

- 1) rodzaj oraz zakres koniecznych badań laboratoryjnych pobranych próbek;
- 2) rodzaj wstępnej obróbki podłoża betonowego, z ewentualnym wskazaniem wymaganych urządzeń oraz wstępnego oczyszczenia stali zbrojeniowej lub profili stalowych;
- 3) rodzaj i skład przewidzianych do stosowania materiałów, takich jak beton, beton natryskowy, beton natryskowy z dodatkiem tworzyw sztucznych, z ewentualnym określeniem urządzeń wymaganych dla nałożenia, względnie wbudowania tych materiałów;
- 4) wskazanie określonego systemu napraw;
- 5) sposób i wymagania dotyczące prac pielęgnacyjnych betonu;
- 6) sposób, urządzenia i rodzaj materiałów przewidzianych do uszczelnienia rys oraz do uszczelnienia szczelin dylatacyjnych sekcji budowli;
- 7) rodzaj i sposób nakładania powłok ochronnych, w szczególności materiał, przygotowanie podłoża, liczbę i grubość warstw;
- 8) zalecenie dostosowania zbrojenia do zastosowania ochrony katodowej poprzez zapewnienie ciągłości elektrycznej;
- 9) rodzaj i rozmieszczenie instalacji ochrony katodowej;
- 10) wytyczne mające na celu zapewnienie wymaganej jakości naprawy.

§ 17. W zakresie wykonanych na potrzeby ekspertyzy technicznej, o której mowa w § 15, obliczeń sprawdzających wytrzymałość i stateczność całej budowli morskiej lub pojedynczych jej elementów należy dokładnie ustalić nowe dane wyjściowe i uwzględnić możliwe do osiągnięcia współdziałanie między betonem konstrukcji i betonem uzupełnionym, gwarantujące przenoszenie obciążeń przez powierzchnie stykowe.

§ 18. Nadzór wykonywania naprawy budowli morskiej powinien obejmować w szczególności czynności związane z:

- 1) przygotowaniem podłoża dla zapewnienia dobrego połączenia między nowym i dotychczas istniejącym betonem;
- 2) wykonaniem prac nadwodnych i podwodnych obejmujących usunięcie słabego i uszkodzonego betonu oraz oczyszczenie stalowych prętów zbrojenia i uzupełnienie zbrojenia skorodowanego;
- 3) wykonaniem robót związanych z przystosowaniem budowli morskiej do założenia instalacji ochrony katodowej;
- 4) betonowaniem uprzednio przygotowanych fragmentów budowli betonem lub betonem z tworzywami sztucznymi, łącznie z wypełnieniem rys i uszczelnieniem spoin.

Rozdział 5

Użytkowanie elementów ziemnych budowli ochronnej brzegu morskiego tworzonych i utrzymywanych metodą sztucznego zasilania

§ 19. Utrzymywanie odcinków brzegu morskiego o sztucznie zmienionym poprzecznym profilu naturalnym jest użytkowaniem ziemnej budowli ochronnej lub elementu ziemnej budowli ochronnej.

§ 20. 1. Utrzymywanie odcinków brzegu morskiego o sztucznie zmienionym poprzecznym profilu naturalnym, poprzez zwiększenie szerokości erodowanych wydm, zabezpieczenie wydmy przed podmyciem, poszerzenie plaży oraz poprawienie stanu podbrzeża i rew, wymaga wykonania i aktualizacji dokumentacji zasilania i utrzymania określonego odcinka brzegu, opartej na badaniach przeprowadzonych na obszarze zasilania.

2. Gwałtowne zniszczenie elementu budowli ziemnej, utworzonego metodą sztucznego zasilania, jest założeniem użytkowym funkcjonowania budowli tego typu.

§ 21. 1. Dokumentacja, o której mowa w § 20 ust. 1, określa:

- 1) projektowany przebieg linii wody;
- 2) projektowany kształt strefy brzegowej, w tym w szczególności kształt i wysokość wydmy, nachylenie plaży i dna, odpowiadające uziarnieniu materiału zasilającego i warunkom hydrodynamicznym;

3) ilość materiału zasilającego.

2. Dane, o których mowa w ust. 1 pkt 2, powinny być określone w oparciu o profile strefy brzegowej dowiązane do sytuacyjnej i wysokościowej państwowej sieci geodezyjnej, rozmieszczone maksymalnie co 100 m, prostopadłe do stycznej do linii brzegu w punkcie pomiaru.

§ 22. 1. Przed przystąpieniem do sztucznego zasilania brzegu morskiego oraz bezzwłocznie po ustalonym w dokumentach budowy zakończeniu zasilania należy wykonać szczegółowe pomiary batymetryczne oraz wysokościowe wzdłuż prostopadłych do linii brzegu morskiego profili, dowiązanych do geodezyjnej sieci państwowej, w rozstawie nie większym niż 100 m, sięgających w morze poza strefę rew.

2. Pomiar wykonany przed przystąpieniem do sztucznego zasilania brzegu morskiego stanowi wyjściowy, zerowy pomiar batymetryczny do określenia przyrostu przekroju brzegu morskiego po wykonaniu sztucznego zasilania.

3. Pomiary batymetryczne, w przekrojach ustalonych w czasie pomiaru wyjściowego, należy powtarzać nie rzadziej niż co 1 rok, w celu określenia wielkości ubytku materiału zasilającego.

§ 23. W oparciu o udokumentowaną intensywność rozmyć i powstające ubytki materiału zasilającego w okresach, o których mowa w § 68 ust. 1 pkt 3, należy dokonać oceny trwałości ochrony wykonanej poprzez sztuczne zasilanie brzegu morskiego oraz określić, czy zachodzi potrzeba kontynuowania zasilania i w jakim terminie. Ponadto należy określić konieczność ewentualnej korekty miejsc zasilania oraz składu materiału zasilającego.

Rozdział 6

Użytkowanie sztucznych progów podwodnych

§ 24. Budowle morskie tworzące sztuczne progi podwodne, zwane dalej „progami podwodnymi”, wymagają kontroli stałości ich wysokości i usytuowania.

§ 25. Progi podwodne działające jako wzdłuż brzegowe budowle rozpraszające energię falowania morskiego, ulegające znacznemu osiadaniu spowodowanemu erozją lokalną, drganiami konstrukcji oraz ruchami cząstek materiału dennego pod budowlą, należy poddawać pomiarom osiadań oraz przemieszczeń poziomych poszczególnych ich elementów w oparciu o ustalone repery, określające usytuowanie progów podwodnych i stanowiące jednocześnie punkty odniesienia badań zachowania się progów podwodnych.

§ 26. 1. W przypadku progów podwodnych o konstrukcji:

1) monolitycznej - repery należy założyć w konstrukcji progów;

2) narzutowej z kamienia lub bloków betonowych - w punktach skrajnych progów należy wbić pale rurowe i obsypać narzutem kamiennym.

2. Pal rurowy powinien być zakończony pokrywą z przyspawanym reperem umożliwiającym pomiar przemieszczeń pionowych i poziomych.

§ 27. W progach podwodnych o konstrukcji narzutowej oprócz reperów należy ułożyć odpowiednio oznakowane bloki, których położenie powinno być przedmiotem obserwacji w okresie prowadzenia pomiarów przemieszczeń progów podwodnych.

Rozdział 7

Użytkowanie budowli morskiej w warunkach wystąpienia przegłębienia lub spłylenia dna przy budowlu oraz konieczności wykonania podczyszczeniowych robót czerpalnych

§ 28. Właściciel lub zarządca budowli morskiej jest obowiązany do okresowego sprawdzania głębokości dna przy budowlu, w okresach, o których mowa w § 90, a także do niezwłocznej likwidacji przegłębienia dna.

§ 29. W przypadku stwierdzenia wystąpienia przegłębienia dna w pasie przy konstrukcji budowli morskiej, określonym w projekcie technicznym, właściciel lub zarządca tej budowli powinien podjąć bezzwłoczne działania zmierzające do ustalenia stopnia zagrożenia stateczności budowli, a następnie wprowadzić niezbędne środki zaradcze, ograniczenia wielkości obciążeń lub wielkości jednostek pływających albo inne

ograniczenia eksploatacyjne albo wstrzymać użytkowanie budowli, jeżeli dalsze jej użytkowanie grozi awarią lub katastrofą budowlaną.

§ 30. W przypadku stwierdzenia powstania przegłębienia dna przy budowlu morskiej, spowodowanego oddziaływaniem strumieni zaśrubowych statków, tworzącego stan zagrożenia stateczności budowli, użytkowanie budowli wymaga określenia rozwiązania sposobu stabilizacji dna w odrębnym projekcie budowlanym.

§ 31. W przypadku stwierdzenia wystąpienia przegłębienia dna przy budowlu morskiej, spowodowanych oddziaływaniem prądów przydennych, wynikających z przepływu wzdłuż budowli morskiej, określonego cieklu lub wywołanych falowaniem w rejonie budowli likwidowanych poprzez zasyp, użytkowanie budowli po likwidacji przegłębienia wymaga sporządzenia dokumentacji określającej, że:

- 1) zasypy zostały wykonane przy użyciu gruntu mającego miarodajną średnicę ziaren d_{50} trzykrotnie większą od średnicy ziaren gruntu rodzimego;
- 2) grunt zasypowy jest gruntem sypkim, niezawierającym frakcji ilastych;
- 3) uzyskano zaprojektowany stopień zagęszczenia zasypu;
- 4) podczas realizacji zasypów prowadzona była kontrola powierzchni zasypu, poziomu stropu zasypu oraz profilu zasypu;
- 5) sprawdzona jest stateczność rozpatrywanego nabrzeża, pirsu lub pomostu, z uwzględnieniem oceny zjawiska tarcia negatywnego i wynikających z niego dodatkowych obciążeń pala w przypadku wykonania zasypu w otoczeniu pali nabrzeży pomostowych, pirsów lub pomostów, o miąższości zwiększonej ponad poziom określony głębokością techniczną (H_t).

§ 32. Wstrzymanie użytkowania zagrożonej budowli morskiej, o którym mowa w § 29, połączone musi być z maksymalnym możliwym odciążeniem budowli, polegającym w szczególności na:

- 1) usunięciu składowanych towarów i materiałów;
- 2) wprowadzeniu zakazu cumowania jednostek pływających;
- 3) wstrzymaniu ruchu dźwignic, pojazdów i ludzi.

§ 33. Jeżeli w wyniku ograniczenia użytkowania budowli morskiej nie dopuszcza się do wjazdu dźwignic szynowych na sekcje zagrożone utratą stateczności, to do czasu usunięcia zagrożenia sekcje te należy zabezpieczyć przed możliwością przypadkowego wjazdu dźwignic. Zabezpieczenie to należy trwale połączyć z szynami toru poddźwignicowego.

§ 34. W przypadku wystąpienia, obok konstrukcji budowli morskiej, głębokości dna poniżej głębokości technicznej (H_t), a nieprzekraczającej głębokości dopuszczalnej (H_{dop}), budowla ta może być nadal użytkowana pod warunkiem wprowadzenia przez właściciela lub zarządcę budowli obowiązku kontroli o określonej częstotliwości, dotyczącej głębokości dna.

§ 35. W dokumentach użytkowania budowli morskich, w których sąsiedztwie wykonano roboty zasypowe przegłębienia dna, wymagane jest przedstawienie danych określających:

- 1) obszar robót zasypowych;
- 2) rodzaj gruntu zasypowego;
- 3) technologię robót;
- 4) nachylenie dna po zakończeniu robót zasypowych;
- 5) metodę i zakres podwodnego zagęszczenia gruntu zasypowego;
- 6) zakres badań i sposób udokumentowania właściwego podwodnego zagęszczenia gruntu zasypowego;
- 7) metodę zabezpieczenia dna przed ponownym rozmyciem.

§ 36. 1. W odległości mniejszej niż 30 m od konstrukcji budowli morskiej nie wykonuje się usuwania spłycań dna poprzez wykonywanie robót czerpalnych pogłębiarką ssącą.

2. Przepisu ust. 1 nie stosuje się w przypadku, gdy:

- 1) występuje umocnienie dna pozwalające na użycie sprzętu do wykonania tego rodzaju robót;
- 2) zbadana i zapewniona jest szczelność połączenia umocnienia dna z konstrukcją budowli morskiej;
- 3) zbadana i zapewniona jest szczelność konstrukcji budowli morskiej podtrzymującej uskok naziomu.

§ 37. Spłycaenia dna dla przypadków głębokości dna mniejszej od głębokości technicznej (H_t) kwalifikuje się do podczyszczeniowych robót czerpalnych, o których mowa w art. 29 ust. 2 pkt 13 ustawy.

§ 38. Obszar prowadzenia robót zasypowych lub czerpalnych oraz miejsca zrzucania kotwic

pogłębiarek należy oznakować na akwenu zgodnie z wymaganiami przepisów portowych.

§ 39. Budowla morska, w której sąsiedztwie wykonywane były podczyszczeniowe roboty czerpalne lub zasypowe, może być użytkowana pod warunkiem wykonania planu batymetrycznego akwenu oraz atestu czystości dna.

Rozdział 8

Użytkowanie urządzeń cumowniczych i odbojowych

§ 40. 1. Nie wykonuje się wykopów wokół użytkowanych samodzielnych urządzeń cumowniczych posadowionych bezpośrednio na gruncie.

2. W przypadku konieczności wykonania wykopów, o których mowa w ust. 1, do czasu zasypania i właściwego zagęszczenia gruntu w tych wykopach, nie dopuszcza się do cumowania jednostek pływających do danego samodzielnego urządzenia cumowniczego.

§ 41. 1. Jednostki pływające należy cumować w taki sposób, aby dziób lub rufa nie wystawały poza narożniki budowli morskiej, z wyjątkiem gdy taki sposób cumowania jest przewidziany w dokumentach użytkowania budowli.

2. Upoważniony przedstawiciel właściwego urzędu morskiego dla budowli morskiej, zlokalizowanej w porcie bądź podlegającej mu przystani morskiej, może udzielić zgody na cumowanie jednostek pływających w sposób odmienny, niż określono w ust. 1, co wymaga umieszczenia w dokumentacji użytkowania budowli morskiej.

§ 42. 1. Urządzenia cumownicze należy oznakowywać numerami widocznymi z lądu.

2. Numerację pachołów cumowniczych należy nanosić w sposób trwały, na górnej poziomej części głowicy pachoła. Numerację należy wykonywać w kolorze czarnym.

3. Zasady numeracji pachołów cumowniczych ustala właściciel, zarządca lub użytkownik budowli morskiej, w uzgodnieniu z upoważnionym przedstawicielem właściwego urzędu morskiego.

§ 43. Nie dopuszcza się do:

- 1) zakrywania lub tarasowania urządzeń cumowniczych;
- 2) wykonywania i utrzymywania instalacji na urządzeniach odbojowych.

Rozdział 9

Użytkowanie torów podźwignicowych

§ 44. 1. Tolerancja ułożenia szyn toru podźwignicowego w stanie użytkowania nie może przekraczać więcej niż 20 % tolerancji szyn dla stanu budowy, określonej w Polskiej Normie.

2. W przypadku przekroczenia granicy, o której mowa w ust. 1, bezzwłocznie należy dokonać regulacji ułożenia szyn toru.

§ 45. Odstęp pomiędzy obrysem składowanych ładunków lub towarów od poszczególnych szyn toru podźwignicowego nie może być mniejszy niż 1,5 m.

§ 46. Nie dopuszcza się do składowania ładunków i towarów na szynach torów podźwignicowych.

Rozdział 10

Utrzymanie ścianek szczelnych

§ 47. 1. Oceny stanu technicznego ścianek szczelnych oraz palościanek pod względem wytrzymałościowym należy dokonać po upływie 30 lat od dnia ich pogrążenia.

2. Kolejny termin oceny stanu technicznego określa się w dokumentacji będącej wynikiem dokonanej oceny, o której mowa w ust. 1.

3. Sprawdzenia stanu technicznego ścianki szczelnej lub palościanki pod względem wytrzymałościowym wcześniej niż przed upływem 30 lat od dnia ich pogrążenia należy dokonywać w

przypadku:

- 1) zmiany sposobu użytkowania budowli morskiej, połączonej ze zmianą wielkości lub układu obciążeń na bardziej niekorzystne;
- 2) uszkodzenia konstrukcji budowli morskiej;
- 3) wszelkich zmian konstrukcji nośnej budowli;
- 4) stwierdzonego na podstawie badań wzrostu agresywności środowiska wodnego w stosunku do stanu przyjętego w projekcie budowlanym, na podstawie którego wybudowano budowlę morską z daną ścianką szczelną albo palościanką;
- 5) stwierdzenia w czasie okresowych badań podwodnych znacznej korozji ścianki szczelnej lub palościanki.

§ 48. Po upływie okresu trwania danego typu budowli morskiej, określonego zgodnie z § 4, w odniesieniu do stalowej ścianki szczelnej albo palościanki, dalszą ich przydatność powinien określić rzeczoznawca budowlany lub osoba posiadająca uprawnienia budowlane w specjalności odpowiadającej zakresowi opinii, w szczególności na podstawie pomiarów grubości grzbietów i ramion brusów ścianki szczelnej lub palościanki.

§ 49. Pomiaru grubości brusów stalowej ścianki szczelnej albo stalowej palościanki należy dokonać co najmniej z dokładnością:

- 1) $\pm 0,5$ mm - dla brusów o wskaźniku wytrzymałości W_x do 1 100 cm³/m.b.;
- 2) $\pm 1,0$ mm - dla brusów o wskaźniku wytrzymałości W_x większym od 1 100 cm³/m.b.

§ 50. Pomiar grubości brusów na ich długości należy wykonać:

- 1) w poziomie I - tuż pod poziomem spodu żelbetowej nadbudowy budowli morskiej; odległość ta limitowana jest możliwością zeszlifowania powierzchni ścianki i wykonania pomiaru grubości;
- 2) w poziomie II - na głębokości 0,50 m poniżej średniego poziomu morza (SWW);
- 3) w poziomie III - na głębokości równej 1/3 głębokości technicznej (H_t);
- 4) w poziomie IV - na głębokości równej 2/3 głębokości technicznej (H_t);
- 5) w poziomie V - nad samym dnem akwenu;
- 6) na rzędnej występowania maksymalnego momentu zginającego w ściance szczelnej lub palościance.

§ 51. 1. Powstałe w trakcie użytkowania budowli morskich uszkodzenia mechaniczne, a także nieszczelności lub uszkodzenia mechaniczne, które miały miejsce w czasie wbijania brusów ścianek szczelnych pali i brusów palościanki, a które odstonięto w trakcie pogłębiania dna akwenów albo w wyniku wystąpienia przegłębień dna zaistniałych w czasie użytkowania budowli morskich, powodujące utratę możliwości prawidłowego działania ścianek szczelnych lub palościanek w zakresie utrzymania uskołu naziomu, wymagają bezzwłocznych napraw i uszczelnień w trakcie użytkowania.

2. Bezzwłocznej naprawy wymagają także przebiccia, uszkodzenia, ugięcia, rysy, złamania i zerwania zamków ścianki szczelnej lub palościanki, a także zerwania kleszczy, powstałe w wyniku uderzenia kadłuba jednostki pływającej w ściankę szczelną lub palościankę.

§ 52. Sposób wykonania uszczelnienia bądź naprawy uszkodzonych ścianek szczelnych albo palościanek należy określić w dokumentacji stanowiącej podstawę do rozpoczęcia zamierzonego zakresu robót określonego zgodnie z wymogami ustawy.

Rozdział 11

Ustalenia szczególne dotyczące użytkowania i utrzymania sprawności technicznej budowli morskich

§ 53. Przy użytkowaniu budowli morskiej nie należy:

- 1) tarasować dróg pożarowych i ewakuacyjnych oraz dojeżdżać do urządzeń przeciwpożarowych i ratunkowych;
- 2) stosować środków do konserwacji budowli morskich, w szczególności: farb, lakierów, materiałów uszczelniających i powłok ochronnych, które mogłyby spowodować zanieczyszczenie wód morskich związkami toksycznymi;
- 3) instalować na budowli morskiej, bez zgody właściwego organu, wyposażenia i urządzeń nieprzewidzianych w projekcie budowlanym, według którego wykonano tę budowlę;
- 4) obciążać budowli morskiej od strony wody i lądu ponad obciążenia dopuszczalne;

- 5) obciążać budowli morskiej o konstrukcji oporowej w jej klinie odłamu fundamentami bezpośrednimi, jeżeli obciążenie tych fundamentów nie zostało uwzględnione w obliczeniach statycznych danej budowli morskiej;
- 6) wykonywać odkrywek i wykopów przed tarczą lub blokiem kotwiącym budowlę morską.

§ 54. 1. Dopuszcza się wykonywanie robót, o których mowa w § 53 pkt 6, jeżeli jest to niezbędne ze względów bezpieczeństwa budowli morskiej. W takim przypadku należy ograniczyć użytkowanie budowli morskiej poprzez odciążenie rozpatrywanej sekcji lub całej budowli morskiej oraz wprowadzenie, w szczególności na czas prowadzenia tych robót, zakazu obciążania konstrukcji budowli, urządzeń cumowniczych oraz przyległego naziomu.

2. Grunt użyty do zasypiania powstałych odkrywek i wykopów należy zagęścić zgodnie z wymogami projektu technicznego.

§ 55. 1. Próby silników napędu głównego jednostek pływających odbywają się wyłącznie na stanowiskach prób statków na uwięzi, wyposażonych i specjalnie przystosowanych do tego celu.

2. Próby, o których mowa w ust. 1, przeprowadza się zgodnie z wymaganiami instrukcji użytkowania stanowiska prób statków na uwięzi.

3. Instrukcja, o której mowa w ust. 2, przed zatwierdzeniem przez właściciela budowli morskiej, podlega uzgodnieniu z dyrektorem właściwego terytorialnie urzędu morskiego.

4. Instrukcja, o której mowa w ust. 2, po zatwierdzeniu przez właściciela budowli podlega przekazaniu do kapitanatu portu lub podległej mu przystani morskiej.

5. Właściciel, zarządca lub użytkownik stanowiska stacji prób statków na uwięzi powinien pisemnie poinformować, w języku polskim lub angielskim, kapitana statku odbywającego próby na uwięzi o ustaleniach obowiązujących na podstawie tej instrukcji.

§ 56. Odstęp pomiędzy obrysem składowanych ładunków lub towarów od odwodnej krawędzi budowli morskiej nie może być mniejszy niż 2,0 m.

§ 57. 1. Przy ustalaniu wysokości składowania ładunków należy uwzględnić odporność ładunku na kruszenie się oraz możliwość samozapłonu.

2. Przy przeładunku materiałów powodujących zwiększenie intensywności korozji poza bieżącymi oględzinami samej konstrukcji prowadzić należy także badania agresywności wód, na podstawie warunków określonych przez organ ochrony środowiska.

§ 58. Właściciel, zarządca lub użytkownik budowli morskiej w okresie występowania niskich temperatur i zjawisk lodowych ma obowiązek zapewnienia odśnieżania i usuwania zalodzenia elementów niezbędnych do bezpiecznego użytkowania budowli morskiej oraz właściwego i nieprzerwanego działania urządzeń zainstalowanych w i na budowli morskiej.

§ 59. W przypadku zmiany sposobu użytkowania budowli morskiej polegającej na:

1) zmianie wielkości lub układu obciążeń konstrukcji budowli morskiej, na które rozpatrywana budowla była zaprojektowana i wybudowana, poprzez:

- a) ustawienie i pracę urządzenia technicznego na szynach toru poddźwignicowego, posadowionego na konstrukcji budowli morskiej, wywołującego obciążenia większe albo bardziej niekorzystne od przyjętych w projekcie budowlanym lub w posiadanej ekspertyzie technicznej,
- b) składowanie w istniejących zasobniach albo placach składowych, usytuowanych na konstrukcji budowli morskiej lub w jej bezpośrednim sąsiedztwie, ładunków i towarów w ilości powodującej przekroczenie dopuszczalnego równomiernie rozłożonego jednostkowego obciążenia dla zasobni lub placu składowego (q_{dop}) wyrażonego w kN/m² lub kPa,
- c) dobijanie, odbijanie i postój przy budowli morskiej jednostek pływających, o wymiarach większych od statku uwzględnionego w obliczeniach statycznych projektu budowlanego, według którego zrealizowano budowlę morską, w tym dużych statków odlichtowanych o zredukowanym zanurzeniu (T_{zr}) lub statków pustych o zanurzeniu (T_p),

2) złomowaniu jednostek pływających przy budowli morskiej, składowaniu złomu lub wraków jednostek pływających na konstrukcji budowli morskiej lub na naziomie przyległym do budowli morskiej, wybudowanej i przystosowanej do innego celu,

3) zmianie rodzaju przeładowywanych towarów lub ładunków na budowli morskiej, powodujących powstanie albo wzrost uciążliwości dla środowiska

- należy sporządzić ekspertyzę techniczną zgodnie z art. 71 ust. 2 pkt 5 ustawy.

§ 60. W przypadku zmiany sposobu użytkowania budowli morskiej, polegającej na podjęciu przeładunku paliw płynnych, gazów płynnych, innych ładunków niebezpiecznych lub powodujących

powstanie zagrożenia bezpieczeństwa pożarowego na budowlach morskich, wybudowanych i przystosowanych dotychczas do przeładunku innych towarów lub ładunków albo do innych celów, należy wykonać ekspertyzę rzeczoznawcy do spraw zabezpieczeń przeciwpożarowych.

§ 61. W przypadku zmiany sposobu użytkowania budowli morskiej, polegającej na zwiększeniu głębokości dopuszczalnej (H_{dop}) przy budowli morskiej, a także zwiększeniu głębokości technicznej (H_t) umożliwiającej obsługę statków większych niż to określono w pierwotnym projekcie budowlanym lub decyzji o zmianie sposobu użytkowania danej budowli morskiej, gdy zwiększenie głębokości dopuszczalnej (H_{dop}) lub technicznej (H_t) wiąże się z wykonaniem robot czerpalnych, przeprowadza się je zgodnie z wymogami określonymi dla wykonania robót czerpalnych przy budowli morskiej.

DZIAŁ III

Szczegółowy zakres kontroli budowli morskich

§ 62. 1. Kontrole budowli morskich przeprowadza, z uwzględnieniem art. 62 ust. 4 ustawy, właściciel lub zarządca tych budowli. Kontrole powinny obejmować całą konstrukcję budowli morskiej wraz z instalacjami, urządzeniami oraz innym celowym wyposażeniem, z wyłączeniem urządzeń technicznych.

2. Kontrole przeprowadza się z częstotliwością i stopniem szczegółowości dostosowanymi do celu, jakiemu mają służyć.

3. Wszelkie dokumenty uzyskane w wyniku przeprowadzenia kontroli i badań budowli morskiej oraz techniczne oceny, opinie, ekspertyzy i atesty należy dołączać do książki obiektu budowlanego budowli morskiej.

§ 63. Wyróżnia się następujące rodzaje kontroli budowli morskich:

- 1) bieżące oględziny w czasie użytkowania budowli morskiej;
- 2) kontrola okresowa, o której mowa w art. 62 ust. 1 pkt 1 ustawy;
- 3) kontrola okresowa, o której mowa w art. 62 ust. 1 pkt 2 ustawy;
- 4) kontrola nadzwyczajna.

§ 64. Bieżące oględziny, o których mowa w § 63 pkt 1, polegają na wizualnych obserwacjach nadwodnych elementów budowli morskiej oraz wyposażenia, dokonywanych przez osoby wyznaczone przez właściciela lub zarządcę budowli morskiej. Częstotliwość bieżących oględzin ustala właściciel lub zarządca tej budowli.

§ 65. Zakres bieżących oględzin nadwodnych elementów budowli morskiej powinien obejmować obserwacje co najmniej:

- 1) korony budowli i przyległego naziomu;
- 2) umocnień skarp i narzutów wraz z przyległym naziomem;
- 3) elementów konstrukcji budowli;
- 4) urządzeń cumowniczych i odbojowych;
- 5) urządzeń wyjściowych;
- 6) przykryć kanałów, studzienek i wnęk instalacyjnych;
- 7) stanu funkcjonowania instalacji odwodnieniowych;
- 8) stanu elementów drewnianych, gumowych, stalowych, betonowych, żelbetowych i z betonu sprężonego;
- 9) stanu powłok ochronnych oraz elementów instalacji ochrony katodowej;
- 10) stanu oznakowania nawigacyjnego budowli morskiej;
- 11) działania oświetlenia:
 - a) zewnętrznego światłem białym,
 - b) oznakowania nawigacyjnego,
 - c) świateł ostrzegawczych;
- 12) stanu tablic informacyjnych i ostrzegawczych oraz ich oświetlenia.

§ 66. Bieżące oględziny nadwodnych elementów budowli morskiej należy przeprowadzać w szczególności:

- 1) po zacumowaniu oraz po odcumowaniu wszelkich jednostek pływających;
- 2) po wystąpieniu warunków pogodowych odbiegających od przeciętnych, a w szczególności:
 - a) po silnych sztormach,
 - b) w czasie wystąpienia ekstremalnie wysokich lub niskich stanów wody i zaraz po ich ustąpieniu,
 - c) po ustąpieniu silnych mrozów,

d) po długotrwałych i intensywnych opadach atmosferycznych.

§ 67. W przypadku stwierdzenia podczas bieżących oględzin widocznych zmian mogących wpływać na bezpieczeństwo konstrukcji lub na bezpieczeństwo użytkowania budowli morskiej należy sporządzić opis zauważonych zmian uzupełniony, w przypadku takiej potrzeby, dokumentacją fotograficzną.

§ 68. 1. Kontrolę okresową, o której mowa w art. 62 ust. 1 pkt 1 ustawy, polegającą na sprawdzaniu stanu technicznej sprawności budowli morskich przeprowadza, z uwzględnieniem art. 62 ust. 4 ustawy, właściciel lub zarządca budowli morskiej co najmniej raz w roku, z wyjątkiem:

- 1) budowli morskich, na których przeładowuje się materiały, ładunki lub towary wchodzące w reakcje z materiałami, z których zbudowana jest budowla morska, oraz mogące spowodować skażenie wód portowych, powodujące intensyfikację korozji elementów konstrukcyjnych i wyposażenia budowli morskich,
- 2) przystani promów morskich i portowych oraz przystani statków Ro-Ro i pasażerskich,
- 3) falochronów narzutowych, nasypowych lub mieszanych oraz budowli ochrony brzegu morskiego o tym rodzaju konstrukcji

- dla których obowiązek przeprowadzania tych kontroli ustala się co pół roku.

2. Kontrolę okresową okładzin skarp kanałów morskich i umocnień brzegowych, o której mowa w ust. 1 pkt 3, należy wykonać w ciągu sześciu miesięcy po zakończeniu budowy i powtarzać aż do momentu, gdy zastosowane do zatrzymania erozji środki osiągną wymagane warunki stabilnego zabezpieczenia. Następnie kontrole okresowe przeprowadza się w terminach określonych w ust. 1 pkt 3 i § 71.

§ 69. Podczas kontroli okresowej, o której mowa w art. 62 ust. 1 pkt 1 ustawy, należy przeprowadzić szczegółowy przegląd części nadwodnej budowli morskiej, poprzedzając go sporządzeniem planów batymetrycznych zgodnie z § 90.

§ 70. Kontrola okresowa budowli morskiej, o której mowa w art. 62 ust. 1 pkt 1 ustawy, powinna w szczególności obejmować:

- 1) sprawdzenie stanu technicznego wyposażenia, urządzeń i instalacji narażonych w sposób szczególny na wpływy szkodliwe z otoczenia;
- 2) sprawdzenie sprawności działania instalacji i urządzeń zapewniających bezpieczeństwo użytkowania budowli morskiej oraz służących ochronie środowiska;
- 3) sprawdzenie elementów budowli morskiej wymienianych w dokumentach sporządzanych z bieżących oględzin, określonych w § 67.

§ 71. Okresowa kontrola, o której mowa w art. 62 ust. 1 pkt 1 ustawy, skarp kanałów morskich oraz umocnień brzegowych powinna obejmować obserwacje w zakresie:

- 1) odkształceń - osiadania górnej części skarpy i wybruszenia się jej w kierunku podstawy, wskazujące na początkową utratę stateczności;
- 2) pęknięć - szeregu pęknięć równoległych do grzbietu i równoległego obsuwania się w kierunku podstawy, wskazujące na początkową utratę stateczności poprzez obsuwanie się skarpy górnej;
- 3) pęknięć - szeregu pęknięć o heksagonalnym lub losowym przebiegu spękań, wskazujące na skurcz powstały w wyniku wysuszenia się iltów;
- 4) szczelin - otwarcia się spoin i szczelin w okładzinie z elementów prefabrykowanych, wskazujące na początkową utratę stateczności na skutek poślizgu pionowego lub poślizgu powierzchniowego;
- 5) przecieków - wody unoszącej cząstki gruntu ze skarpy, wskazujące na erozję wewnętrzną lub erozję spływową.

§ 72. Skarpy ilaste należy sprawdzać bezpośrednio po ulewnym lub długotrwałym deszczu albo po ataku fal, a także po okresie suchym, dla określenia efektu wchodzenia wody do powierzchniowych szczelin gruntu.

§ 73. W przypadku istnienia wątpliwości w odniesieniu do krótko- i długookresowej obserwacji stateczności skarp wałów należy zainstalować urządzenia badawcze, które będą ostrzegać o zagrożeniu utraty stateczności skarpy, w celu umożliwienia skutecznej naprawy przed osiągnięciem stanu katastrofalnego w postaci obsunięcia się skarpy.

§ 74. Dla skarp podwodnych, a w szczególności tych, przy których odbywa się ruch jednostek pływających, należy przy badaniu stateczności skarp wykonywać sondowanie zboczy i dna, pozwalające na określenie istniejącego nachylenia skarpy i porównanie go z nachyleniem dopuszczalnym.

§ 75. Kontrolę okresową, o której mowa w art. 62 ust. 1 pkt 2 ustawy, polegającą na sprawdzeniu stanu

sprawności technicznej i wartości użytkowej całej budowli morskiej wraz z jej częścią podwodną oraz sprawdzeniu estetyki i otoczenia tej budowli, przeprowadza, z uwzględnieniem art. 62 ust. 4 ustawy, właściciel lub zarządca danej budowli co najmniej raz na 5 lat, z wyjątkiem:

- 1) elementów konstrukcyjnych budowli morskich, w pierwszych 3 latach użytkowania budowli morskiej,
 - 2) falochronów narzutowych, nasypowych lub mieszanych
- dla których obowiązek przeprowadzania tych kontroli ustala się co 3 lata.

§ 76. Podczas kontroli okresowej, o której mowa w art. 62 ust. 1 pkt 2 ustawy, należy przeprowadzić kontrolę części nadwodnej i podwodnej budowli morskiej, poprzedzając ją:

- 1) pomiarami geodezyjnymi przemieszczeń pionowych i poziomych jej elementów konstrukcyjnych;
- 2) sporządzeniem planów batymetrycznych akwenu;
- 3) sporządzeniem atestów badania podwodnego;
- 4) sporządzeniem sprawozdania z badania dna.

§ 77. 1. Kontrola okresowa, o której mowa w art. 62 ust. 1 pkt 2 ustawy, powinna w szczególności obejmować:

- 1) dla nabrzeża, obrzeża, pirsu, mola i pomostu:
 - a) przeprowadzenie badań sonarowych oraz pomiarów batymetrycznych akwenu, w pasie o szerokości nie mniejszej niż 3-krotna głębokość akwenu w miejscu posadowienia budowli i nie mniejszej niż 20 m,
 - b) sprawdzenie szczelności zamków ścianek szczelnych, palościanek i skrzyń,
 - c) ustalenie wielkości ubytków, pęknięć, obszarów i zasięgu korozji elementów konstrukcyjnych budowli,
 - d) sprawdzenie aktualnych warunków posadowienia budowli na podstawie planów batymetrycznych akwenu, sprawozdania z badania dna i atestów badania podwodnego,
 - e) określenie stanu dostępnych elementów systemu nośnego budowli oraz ich połączeń,
 - f) ustalenie wielkości osiadań, ugięć i przemieszczeń całych konstrukcji i ich elementów składowych,
 - g) określenie stanu nawierzchni i zasypów za konstrukcją nabrzeży,
 - h) określenie działania instalacji obniżającej poziom wody gruntowej za ścianą nabrzeża lub obrzeża,
 - i) sprawdzenie stanu elementów oraz podzespołów instalacji ochrony katodowej,
 - j) sprawdzenie stanu technicznego umocnienia dna,
 - k) określenie natężenia i równomierności oświetlenia,
 - l) określenie stanu technicznego całości wyposażenia budowli morskiej;
- 2) dla falochronów:
 - a) przeprowadzenie badań sonarowych i pomiarów batymetrycznych akwenu, w pasie o szerokości nie mniejszej niż 3-krotna głębokość akwenu w miejscu posadowienia budowli i nie mniejszej niż 20 m,
 - b) ustalenie wielkości ubytków materiałów zasypowych i wypełniających,
 - c) sprawdzenie aktualnych warunków posadowienia budowli na podstawie planów batymetrycznych akwenu, sprawozdania z badania dna i atestów badania podwodnego,
 - d) ustalenie wielkości przemieszczeń całych konstrukcji i ich elementów składowych,
 - e) określenie stanu technicznego całości wyposażenia falochronów;
- 3) dla dalb i innych samodzielnych konstrukcji cumowniczo-odbojowych:
 - a) sprawdzenie stanu technicznego elementów nośnych, w tym szczególnie stanu zabezpieczeń antykorozyjnych,
 - b) określenie występowania w promieniu 30 m wokół budowli morskiej odchyień od przyjętej głębokości technicznej (H_t),
 - c) sprawdzenie połączenia pali z konstrukcją głowicową,
 - d) określenie stanu połączeń elementów konstrukcji głowicowej oraz zamocowań urządzeń odbojowych lub cumowniczych,
 - e) sprawdzenie stanu technicznego umocnienia dna,
 - f) określenie stanu technicznego całości wyposażenia;
- 4) dla budowli ochrony brzegu morskiego:
 - a) sprawdzenie aktualnych warunków posadowienia budowli,
 - b) ustalenie wielkości ubytków materiału narzutowego i zasypowego,
 - c) określenie stanu okładzin skarp,
 - d) określenie stanu zużycia elementów drewnianych i żelbetowych budowli,
 - e) sprawdzenie, czy nie występują przegłębienia dna w obszarze wpływu konstrukcji,
 - f) sprawdzenie stanu konstrukcji i przemieszczeń opasek brzegowych,
 - g) ustalenie wielkości osiadań i innych przemieszczeń pozostałych budowli ochrony brzegu morskiego.

2. Zakres kontroli okresowej, o której mowa w ust. 1, obejmuje również szczegółowe sprawdzenie

stanu technicznego wyposażenia, urządzeń i instalacji budowli morskiej, łącznie z ich zamocowaniami, osłonami i przekryciami.

§ 78. Przerwy w użytkowaniu instalacji, urządzeń, wyposażenia lub całej budowli morskiej nie mają wpływu na terminy przeprowadzania kontroli okresowych.

§ 79. 1. Za pierwszą kontrolę okresową, o której mowa w art. 62 ust. 1 pkt 2 ustawy, uznaje się sprawdzenie budowli podczas odbioru połączonego z przekazaniem do użytkowania.

2. Poza stwierdzeniem prawidłowego działania wszystkich instalacji i urządzeń technicznych należy uzyskać wyniki wszystkich pomiarów wyjściowych parametrów podlegających monitoringowi i opisać zdarzenia, warunki i okoliczności występujące w trakcie tych pomiarów.

3. Jeżeli w okresie wykonywania budowli morskiej przeprowadzono pomiary geodezyjne, konieczne jest dołączenie tych pomiarów do wyników pomiaru wyjściowego wraz z opisem zdarzeń i okoliczności występujących w momencie dokonanego pomiaru.

§ 80. Wyniki kontroli okresowej przedstawia się w protokole kontroli okresowej, w którym zamieszcza się wykaz koniecznych robót budowlanych, ich rodzaj i zakres oraz uzasadnienie zaleconych terminów wykonania.

§ 81. 1. W przypadku wystąpienia nieprzewidywanych zdarzeń, a w szczególności gdy:

- 1)** wystąpiła klęska żywiołowa, wskutek której budowla morska uległa uszkodzeniu,
- 2)** doszło do kolizji jednostki pływającej z budowlą morską,
- 3)** wystąpiło w obszarze wpływu budowli morskiej nagłe przegłębienie dna,
- 4)** stan techniczny konstrukcji budowli morskiej budzi poważne zastrzeżenia z punktu widzenia jej nośności lub stateczności

- właściciel lub zarządca budowli morskiej obowiązany jest do przeprowadzenia kontroli nadzwyczajnej, realizowanej przez osoby posiadające uprawnienia budowlane do projektowania lub kierowania robotami budowlanymi albo rzeczoznawców budowlanych.

2. Kontrola nadzwyczajna wymagana jest również, gdy:

- 1)** protokół kontroli okresowej zabrania dalszego zgodnego z przeznaczeniem użytkowania budowli morskiej lub jej elementów;
- 2)** planowana jest zmiana warunków lub sposobu użytkowania budowli morskiej.

3. Zakres kontroli nadzwyczajnej oraz wymagane badania określają osoby posiadające uprawnienia, o których mowa w ust. 1, tak, aby końcowym wynikiem była ocena techniczna, dotycząca w szczególności przydatności budowli morskiej do dalszego użytkowania, warunków dalszego użytkowania, a także dopuszczalnych obciążeń i naprężeń.

§ 82. Kontrola sprawności działania instalacji ochrony katodowej stalowych elementów konstrukcyjnych budowli morskich, głównie pali, palościanki i ścianki szczelnej, powinna polegać na wykonaniu pomiarów potencjału elektrochemicznego oraz sprawdzeniu zamocowania anod.

DZIAŁ IV

Dokumentowanie warunków użytkowania budowli morskiej

Rozdział 1

Wymagania ogólne

§ 83. 1. Dokumentację użytkowania budowli morskiej stanowią:

- 1)** dokumentacja budowy i powykonawcza;
- 2)** dokumentacja przejmowania budowli morskich do użytkowania;
- 3)** dokumentacja odbioru budowli morskiej;
- 4)** książka obiektu budowlanego;
- 5)** instrukcja użytkowania oraz konserwacji maszyn i urządzeń, w jakie wyposażona jest budowla morska;
- 6)** decyzja o pozwoleniu na użytkowanie budowli morskiej;
- 7)** decyzja o zmianie sposobu użytkowania budowli morskiej lub jej części;
- 8)** sporządzone w całym okresie użytkowania danej budowli morskiej:
 - a)** ekspertyzy stanu technicznego całej budowli morskiej lub jej części wykonane przez osoby

- uprawnione,
- b) opinie oraz oceny stanu technicznego całej budowli morskiej lub jej części, wykonane i sprawdzone przez osoby posiadające uprawnienia, określone w ustawie, w specjalności odpowiadającej zakresowi opinii,
 - c) projekty opracowane w okresie użytkowania budowli,
 - d) protokoły kontroli okresowych,
 - e) protokoły badań, pomiarów i sprawdzeń sporządzone w całym okresie użytkowania budowli morskiej,
 - f) protokoły okresowych pomiarów agresywności korozyjnej środowiska, postępu procesów korozyjnych i skuteczności zabezpieczeń antykorozyjnych,
 - g) projekty lub programy długoletnich badań przemieszczeń poziomych i pionowych budowli morskiej, a także wyniki i analizy badań tych przemieszczeń,
 - h) plany batymetryczne akwenu określonego dla danej budowli morskiej,
 - i) atesty czystości dna,
 - j) sprawozdanie z badania dna,
 - k) atesty badań podwodnych podwodnej części budowli morskiej,
 - l) analizy chemiczne prób osadów dennych,
 - m) inne dokumenty dotyczące zagadnień technicznych lub eksploatacyjnych sporządzone w całym okresie użytkowania budowli morskiej.

2. Dokumentację, o której mowa w ust. 1, należy przechowywać w warunkach zapewniających jej przydatność do użytku oraz możliwość natychmiastowego wykorzystania w całym okresie użytkowania budowli morskiej.

§ 84. W przypadku zaginięcia lub zniszczenia dokumentacji budowy i dokumentacji powykonawczej właściciel lub zarządca budowli morskiej ma obowiązek sporządzenia inwentaryzacji budowli oraz ekspertyzy technicznej lub przeprowadzenia próbnego obciążenia budowli morskiej w celu określenia aktualnych parametrów techniczno-użytkowych oraz warunków dalszego użytkowania takiej budowli.

Rozdział 2

Dokumentowanie przejmowania budowli morskich do użytkowania

§ 85. 1. Przed przekazaniem budowli morskiej użytkownikowi właściciel tej budowli powinien w szczególności:

- 1) zapewnić przyłączenie budowli morskiej do instalacji i sieci, zasilających tę budowlę w media takie, jak: energia elektryczna, telekomunikacja, gazy techniczne, olej bunkrowy, sprężone powietrze, para wodna, woda pitna, technologiczna i do celów przeciwpożarowych;
 - 2) ustawić tablice określające wielkość dopuszczalnego obciążenia naziomu lub konstrukcji budowli morskiej, z określeniem szerokości pasa lub obszaru, w którym ma być ona zachowana;
 - 3) ustawić tablice zakazu kotwiczenia jednostek pływających, spełniające wymagania Polskiej Normy, oraz zapewnić ich właściwe oświetlenie, od zachodu do wschodu słońca, w przypadku budowli morskiej:
 - a) przez którą do przyległego akwenu przechodzą wszelkiego rodzaju kable lub rurociągi,
 - b) przy której wykonane jest umocnienie dna;
 - 4) zapewnić wykonanie i ustawienie tablic informacyjnych o maksymalnej wysokości statków mogących przepływać pod przewodami napowietrznymi przechodzącymi nad określonymi budowlami morskimi lub akwenami;
 - 5) wystawić oznakowanie nawigacyjne zgodne z wymogami projektu budowlanego.
2. Spełnienie wymogów wymienionych w ust. 1 należy potwierdzić pisemnie.

§ 86. 1. W przypadku zmiany właściciela budowli morskiej w czasie jej użytkowania dotychczasowy właściciel budowli morskiej przekazuje nowemu właścicielowi kompletną dokumentację użytkowania danej budowli.

2. W przypadku braków w dokumentacji, o której mowa w ust. 1, obowiązek jej uzupełnienia ciąży na dotychczasowym właścicielu budowli morskiej.

§ 87. 1. Warunki użytkowania budowli morskiej wymagają udokumentowania aktualnego stanu przyległego obszaru gruntów pokrytych wodami oraz aktualnego stanu podwodnej części budowli morskiej.

2. Wymaganymi dokumentami potwierdzającymi stan, o którym mowa w ust. 1, są:
- 1) plan batymetryczny akwenu;
 - 2) atest badania podwodnego;
 - 3) sprawozdanie z badania dna;

4) atest czystości dna.

Rozdział 3

Plan batymetryczny akwenu

§ 88. 1. Plan batymetryczny akwenu jest zapisem wykonanych pomiarów hydrograficznych, opracowanym zgodnie z obowiązującymi przepisami służby hydrograficznej, służącym w szczególności do ustalenia:

- 1) głębokości nawigacyjnej (H_n);
- 2) głębokości nawigacyjnej aktualnej (H_{na});
- 3) przegłębień dna;
- 4) spłyceń dna.

2. Dokładność pomiarów batymetrycznych wykorzystywanych do opracowania planu batymetrycznego nie może być mniejsza niż określona w obowiązujących przepisach, o których mowa w ust. 1.

§ 89. 1. Plan batymetryczny akwenu jest wykorzystywany przez właściciela, zarządcę lub użytkownika budowli morskiej oraz przez właściwe organy przy określaniu stateczności tych budowli.

2. Wyróżnia się następujące rodzaje planów batymetrycznych akwenu:

- 1) okresowe;
- 2) kontrolne;
- 3) awaryjne.

§ 90. 1. Okresowe plany batymetryczne akwenu sporządza się:

- 1) co 2 lata - przy nieregularnym użytkowaniu akwenów i budowli morskich oraz dla stoczniowych konstrukcji hydrotechnicznych;
- 2) co 1 rok - przy regularnym użytkowaniu akwenów i budowli morskich, w tym budowli przeznaczonych do przeładunku towarów i ładunków drobnicowych, masowych i kontenerów;
- 3) w okresie krótszym niż rok:
 - a) przy intensywnym użytkowaniu akwenów i budowli morskich, przy których odbywa się przeładunek ładunków masowych luzem oraz gdy ładunek ten wpada do akwenu i mogą wystąpić duże spłyceń dna,
 - b) przy budowlach morskich wchodzących w skład terminali pasażerskich, promowych, paliwowych, gazowych oraz paliwowo-gazowych,
 - c) w przypadku konieczności użytkowania budowli morskiej będącej w stanie przedawaryjnym,
 - d) dla stanowisk stacji prób statków na uwięzi.

2. Ustalenie okresu krótszego niż rok, o którym mowa w ust. 1 pkt 3, należy określić w dokumentach kontroli okresowych.

§ 91. Kontrolne lub awaryjne plany batymetryczne akwenu należy wykonywać w przypadku:

- 1) wykonania robót czerpalnych;
- 2) wykonania robót zasypowych, w celu likwidacji przegłębień dna;
- 3) konieczności uzyskania decyzji o zmianie sposobu użytkowania budowli morskiej, w szczególności przed obciążeniem budowli morskiej dźwignicą wywołującą większe lub bardziej niekorzystne obciążenia;
- 4) stwierdzenia użycia śruby przez statek zacumowany do budowli morskiej, nieprzystosowanej do takiego użytkowania;
- 5) po każdym sztormie, który wywołał określone w dokumentacji maksymalne falowanie na akwenu przy morskiej budowli hydrotechnicznej - w szczególności dla falochronów;
- 6) każdorazowo po zaistniałej awarii budowli morskiej.

§ 92. Dla zapewnienia bezpieczeństwa żeglugi jednostek pływających właściwe są wyłącznie plany batymetryczne akwenu wykonane lub sprawdzone, na podstawie przepisów odrębnych, przez właściwe urzędy morskie albo Biuro Hydrograficzne Marynarki Wojennej.

Rozdział 4

Atest badania podwodnego

§ 93. Kwalifikacje zawodowe osób wykonujących roboty podwodne związane z uzyskaniem atestów

badania podwodnego określają odrębne przepisy.

§ 94. 1. Atest badania podwodnego z badań podwodnej części budowli morskiej powinien zawierać inwentaryzację podwodnej części budowli morskiej i ocenę wyników tej inwentaryzacji oraz stwierdzać, czy podwodne elementy konstrukcji budowli morskiej są wykonane zgodnie z projektem budowlanym lub projektem budowlano-wykonawczym i znajdują się w określonym stanie technicznym oraz czy nie stanowią zagrożenia dla bezpieczeństwa kadłubów jednostek pływających obsługiwanych przy tej budowli.

2. Atest badania podwodnego powinien zawierać w szczególności potwierdzenie:

- 1)** szczelności ścianki szczelnej albo palościanki, z dokładnym przedstawieniem w części rysunkowej, stanowiącej integralną część atestu:
 - a)** rzędnej dna, do jakiej zbadano szczelność ścianki szczelnej lub palościanki, wraz ze wszystkimi przejściami ściągów, rurociągów, kabli i innych instalacji, oraz
 - b)** szkicowego planu sytuacyjnego z metrażem ścianki lub palościanki oraz z określeniem początku i kierunku prowadzenia badań i pomiarów;
- 2)** braku wystających podwodnych elementów konstrukcji budowli morskiej poza lico odwodnej ściany nadbudowy budowli morskiej, a także resztek konstrukcji mocujących deskowanie, które mogłyby uszkodzić kadłub jednostki pływającej;
- 3)** braku uszkodzeń i odkształceń pali usytuowanych pod wodą;
- 4)** właściwego wykonania całości umocnienia dna, wraz z określeniem rzędnych, wymiarów i ewentualnego nachylenia konstrukcji tego umocnienia, ze szczególnym uwypukleniem wyników badań szczelności styku połączenia umocnienia dna ze ścianką szczelną, palościanką i palami oraz badań stanu zewnętrznej krawędzi konstrukcji umocnienia dna.

3. Atest badania podwodnego sporządzany w czasie użytkowania budowli morskiej powinien zawierać ponadto informacje dotyczące stanu technicznego podwodnych elementów konstrukcyjnych budowli morskich oraz określać rodzaj, stopień, obszar i miejsce występowania korozji, a także stan podwodnych zabezpieczeń powłokowych i stopień zużycia elementów instalacji ochrony katodowej.

4. Atest badania podwodnego sporządzany po wykonaniu robót czerpalnych, mających na celu pogłębienie dna akwenu przy budowli morskiej, a związanych z ustaleniem nowej głębokości technicznej (H_t), powinien także określać szczelność i stan techniczny ścianki szczelnej, palościanki, pali lub innego rodzaju fundamentu budowli morskiej w miejscu odstłoniętym w czasie tych robót czerpalnych, z zastrzeżeniem ust. 2 pkt 1.

Rozdział 5

Sprawozdanie z badania dna

§ 95. Sprawozdanie z badania dna powinno stanowić dokument oparty na materiałach z realizacji prac przeprowadzonych przynajmniej jednym z wymienionych sposobów:

- 1)** trałowanie hydrograficzne (traty mechaniczne);
- 2)** trałowanie hydroakustyczne (sonary, echosondy wielowiązkowe i wieloprzetwornikowe);
- 3)** inspekcja środkami telewizji podwodnej.

§ 96. 1. Sprawozdanie z badania dna wymaga udokumentowania w formie opisowej i kartograficznej, przedstawiającej przetrałowany lub przebadany obszar dna.

2. W przypadku wykrycia przeszkód podwodnych dokument, o którym mowa w ust. 1, wymaga naniesienia ich położenia oraz dołączenia udokumentowanego opisu wykrytych przeszkód podwodnych.

§ 97. 1. Sprawozdanie z badania dna opartego na trałowaniu hydrograficznym w obrębie budowli morskich wyposażonych w umocnienie dna nie może obejmować obszaru umocnienia dna oraz przyległego do niego pasa o szerokości 10 m.

2. Pas dna, o którym mowa w ust. 1, nieobjęty trałowaniem hydrograficznym wymaga sprawozdania z badania dna opartego na badaniu przez nurka lub środkami telewizji podwodnej.

§ 98. Sprawozdanie z badania dna akwenu sporządza się:

- 1)** w związku z przekazaniem do użytkowania nowej budowli morskiej przeznaczonej do obsługi jednostek pływających;
- 2)** w związku z odbiorem i przekazaniem do użytkowania istniejącej budowli morskiej przeznaczonej do obsługi jednostek pływających, jeżeli dokonano ich przebudowy, montażu, remontu lub adaptacji, połączonych z robotami rozbiórkowymi prowadzonymi od strony odwodnej krawędzi budowli morskiej;
- 3)** przed dokonaniem okresowej kontroli istniejącej budowli morskiej, przeprowadzanej co najmniej raz na 5 lat.

§ 99. Dla celów użytkowania budowli morskich zapewniającego bezpieczeństwo żeglugi jednostek pływających właściwe jest wyłącznie sprawozdanie z badania dna wykonane lub sprawdzone, na podstawie przepisów odrębnych, przez właściwe terytorialnie urzędy morskie albo Biuro Hydrograficzne Marynarki Wojennej.

Rozdział 6

Atest czystości dna

§ 100. Atest czystości dna przy budowli morskiej jest dokumentem określającym, że pas dna o szerokości określonej przez upoważnionego przedstawiciela właściwego terytorialnie urzędu morskiego został sprawdzony i że nie znajdują się na nim żadne przeszkody ograniczające eksploatację budowli morskiej bądź zagrażające bezpieczeństwu jednostek pływających.

§ 101. Atest czystości dna jest sporządzany na podstawie:

- 1) sprawozdania z badania dna wykonanego po usunięciu wcześniej rozpoznanych przeszkód lub
- 2) sprawozdania z badania dna określającego rozpoznane przeszkody oraz dokumentów stwierdzających usunięcie przeszkód, określających miejsce ich złożenia na lądzie oraz osobę fizyczną lub prawną, której przekazano usunięte przeszkody.

DZIAŁ V

Przepisy przejściowe, dostosowujące i końcowe

§ 102. Dla użytkowanych przed dniem wejścia w życie rozporządzenia budowli morskich, w terminie 3 lat od dnia wejścia w życie rozporządzenia, należy:

- 1) sporządzić projekt lub program długoletnich badań przemieszczeń poziomych i pionowych budowli morskich określonych w § 83 ust. 1 pkt 8 lit. g oraz założyć sieć geodezyjną do pomiaru tych przemieszczeń;
- 2) wykonać pierwszy pomiar geodezyjny przemieszczeń, o których mowa w pkt 1, zwany pomiarem wyjściowym.

§ 103. Dokumentacja użytkowa budowli morskiej użytkowanej przed dniem wejścia w życie rozporządzenia powinna zostać dostosowana do wymogów określonych w niniejszym rozporządzeniu w terminie 3 lat od dnia wejścia w życie niniejszego rozporządzenia.

§ 104. Rozporządzenie wchodzi w życie⁽⁴⁾ po upływie 3 miesięcy od dnia ogłoszenia.